

Fietsroute door de geschiedenis van het Veluwerandmerengebied

± 37 km

Wist u dat in de 14e eeuw roofridder Herbert van Putten vanuit zijn kasteel Nyebeek in het Veluwerandmerengebied huishield?

Kent u de verhalen over de stormvloeden?

Deze fietsroute leidt u langs verschillende relictten uit de historie van het Veluwerandmerengebied.

Heel veel fiets- en leesplezier!

Geschiedenis van de Veluwerandmeren Historie

Diverse vindplaatsen op de zandruggen van de Veluwe en in de rivierdelta van het vroegere Almere wijzen erop dat het Veluwerandmerengebied al in de prehistorie bewoond werd. Het gebied kenmerkte zich door een merencomplex met moerasbossen en uitgestrekte veengebieden.

Zuiderzee

De Zuiderzee ontstond in de loop van de Middeleeuwen uit een merencomplex dat in de Romeinse tijd al bekend stond als Flevo Lacus. De soms woeste zee was zowel een vloek als een zegen voor de bewoners van het gebied. Handelsschepen bevoeren de zee en er werd volop gevist op haring, ansjovis en garnalen. Bij storm kon het flink spoken op de Zuiderzee. Honderden schepen vergingen met man en muis in het woeste water en dijken rond de zee braken regelmatig door.

Inpolderingen

In de loop van de negentiende eeuw ontstond het plan de Zuiderzee geheel of gedeeltelijk in te polderen. Het uiteindelijke plan tot afsluiting en inpoldering van de Zuiderzee was afkomstig van Ir. Cornelis Lely. Met de aanleg van de Afsluitdijk in 1932 kwam er een einde aan eb en vloed in het gebied. Dat betekende een veel grotere veiligheid in het Veluwerandmerengebied. De afsluiting had grote gevolgen voor de visserij en de natuur, en betekende de nekslag voor de duizenden vissers die op de Zuiderzee hun boterham verdienden. Veel vissers maakten gebruik van de Zuiderzeesteunwet en vroegen een uitkering aan. Anderen werden bijvoorbeeld pluimveehouder of boer.

Nieuw land

Na de watersnood van 1916 werd op 14 juni 1918 de Zuiderzeewet aangenomen, waarin tot de inpoldering van de Zuiderzee werd besloten. Met de aanleg van de Afsluitdijk in 1932 kwam er een einde aan eb en vloed in het gebied. In 1957 was de drooglegging van Oostelijk Flevoland een feit.

De nieuwe polder had in het begin hoofdzakelijk een agrarische bestemming. Dat is in het landschap nog goed te zien aan de strakke indeling en grote en rechte kavels. Er werden strenge eisen gesteld aan de bewoners van dit nieuwe land. Potentiële bewoners kregen bezoek van ambtenaren die kwamen kijken of zij hun huis netjes onderhielden en hun kinderen een goede opvoeding kregen.

Kasteel Nyebeek

In het Drontermeer (ten noorden van de brug), bij de oude haven van Elburg, heeft kasteel Nyebeek

gestaan. In de 14e eeuw is kasteel Nyebeek door een stormvloed verwoest.

Kasteel Nyebeek was een slot met een tien voet dikke muur, een valpoort en in het midden de woningen van de ridders. Rondom het kasteel lagen boerderijen, bossen en rietlanden vol met wild. Het was één van de vele kastelen van de (roof)ridders van Putten.

Historisch havenhoofd van Elburg 'Kop van 't Ende'

Al in de vroege Middeleeuwen was visserij belangrijk voor Elburg. De toegang over water verzandde echter regelmatig. Daarom was het nodig om in zee dammen aan te leggen, zodat het voor vissers mogelijk bleef om veilig Elburg in te varen. Met de inpoldering van Flevoland kwam dit historische havenhoofd op het droge te liggen en werd onderdeel van het nieuwe land.

Het drooggelegde gebied van Flevoland is niet altijd zeebodem geweest. Bij de Stobbenweg, ten noordwesten van het historisch havenhoofd, zijn bij de drooglegging van Flevoland de versteende restanten van een moerasbos uit de Steentijd tevoorschijn gekomen.

Hanzestad Elburg

Ooit was Elburg een rustiek vissers- en handelsplaatsje aan de Zuiderzee. De grond was eigendom

van de plaatselijke (roof)ridder, terwijl de grond landinwaarts in bezit was van de graaf van Gelre. Begin 13e eeuw kreeg Elburg stadsrechten. Het was toen een nederzetting achter grachten, mogelijk met een houten palissade of aarden wal. Na eeuwenlang geteisterd te zijn geweest door overstromingen wordt, na de orkaan van 1362 en de watervloed van 1367, een rigoreus besluit genomen. Elburg moet worden verplaatst. Willem van Gulick, de toenmalige hertog van Gelre, geeft zijn rentmeester Arent thoe Boecop de opdracht om een versterkte stad te bouwen. In slechts vier jaar tijd (1392 tot 1396) bouwt Arent thoe Boecop een stad met een rechthoekige plattegrond.

Bijssel

De (roof)ridder Herbert van Putten en zijn familie hadden in 1313 13 foliobladen nodig om al hun bezittingen vast te leggen. Er werd een nauwkeurige boekhouding bijgehouden, waaruit valt op te maken dat Gerardus van Bijssel jaarlijks op St. Maarten 35 geldstukken en vier kapoenen moest leveren als vergoeding voor één weiland.

De Graaf van Gelre had in Bijssel 18 boerderijen, waarop horigen werkten. "Het goet tot Bijssell," een

versterkt adellijk huis, was in de loop der jaren in bezit van verschillende geslachten. Achter het huis waren een hof, plantages en vijf landerijen. Volgens overlevering is het huis driemaal verplaatst vanwege voortdurende afkalving van de kust en bestaat het al lang niet meer.

Molen 'De Duif'

Op deze locatie stond al voor 1818 een standerdmolen. In 1886 brandde de molen door blikseminslag af. De firma Ten Sijthof uit Deventer had een molen in onderdelen klaarliggen voor een Limburgs bedrijf dat failliet was gegaan. Deze werd toen aangekocht en in zes weken tijd was de molen weer klaar voor gebruik.

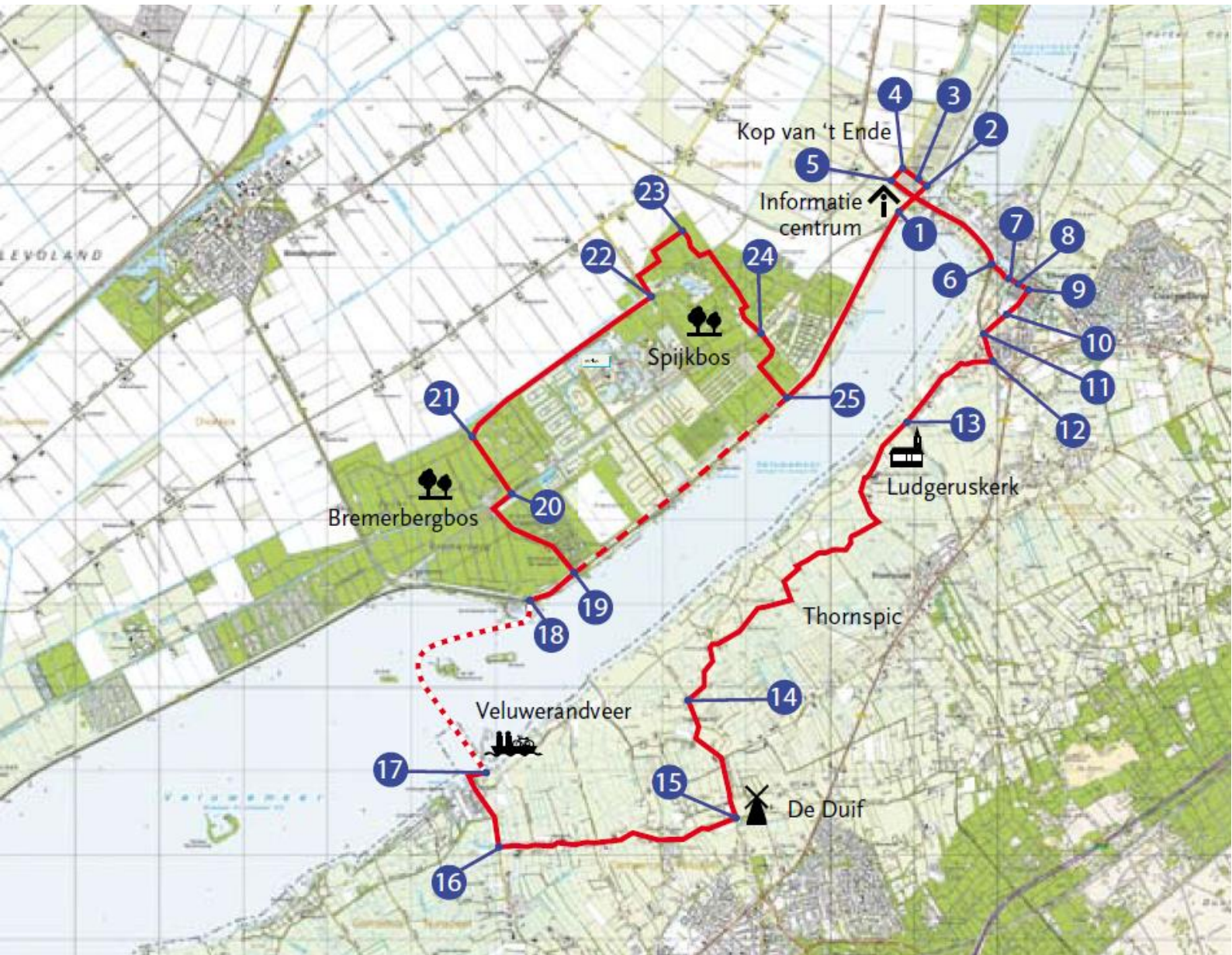
Biddingahem

Aan het einde van de 8e eeuw bestond een buurtschap Biddingahem, ook wel Bidningahusum genoemd. Hieraan dankt het huidige Biddinghuizen haar naam. Het buurtschap Biddingahem lag in de buurt van Doornspijk. Naast de haven aan de monding van een rivier, waren er boerderijen, herenhuizen en een kerk in Biddingahem. In de 12e eeuw is Biddingahem mogelijk verloren gegaan door stormvloeden. De Allerheiligenvloed in 1170 betekende mogelijk het definitieve einde voor Biddingahem.

Spijkbos

De naam het Spijk komt uit een ver verleden, toen vissers de Zuiderzee bevoeren en er hun netten uitwierpen om aan de kost te komen. Het Spijkbos is aangelegd tussen 1965 en 1973. Middenin het Spijkbos ligt de spijkvijver. 's Zomers zijn er prachtige soorten libellen te zien en in de herfst en in de winter strijken er veel soorten watervogels neer om te rusten.

Route

Route omschrijving:

1. **Start Beachclub NU**: u fietst in noordelijke richting.
2. **Volg het fietspad onder de brug door**. U fietst langs de zandopslag van Eeltink richting het historisch havenhoofd van Elburg.
3. Even voorbij de zandopslag is een uitkijkpunt. U heeft hier een mooi uitzicht op de haven van Elburg.
4. **Steek de weg over richting het historisch havenhoofd** van Elburg.
5. Fiets over het fietspad onderlangs het historisch havenhoofd naar de **Elburgerweg**. Vervolg uw weg, **linksaf richting Elburg**. U fietst **over de brug langs de haven** naar het historische centrum van Elburg.
6. **Bij de rotonde gaat u linksaf** naar het centrum van Elburg.
7. **Ga onder de poort door** naar de binnenstad van Elburg, de Vischpoortstraat.
8. **Ga over de brug rechtdoor**, de Jufferenstraat, en verlaat de stad.
9. U kruist de stadsgracht. **Sla voor de parkeerplaats rechtsaf**, de Gregorystraat in.
10. De Gregorystraat gaat over in de Wildemaetstraat.
11. U fietst korte tijd **parallel aan de Flevoweg**.
12. **Steek bij de Nieuwstadsweg de Flevoweg** over. Volg de Nieuwstadsweg (langs de oude zeedijk) **tot de ruïne** van de Ludgeruskerk.
13. U fietst verder over de Oude Zeeweg en vervolgens over de Knibbelweg en komt in het gebied van de Bijssel.
14. Ga **op de kruising met de Bliksweg linksaf**. Aan het eind komt u op de Oude Molenweg.
15. **Sla bij molen 'De Duif' rechtsaf**, de Kolmansweg.
16. Vervolg de Kolmansweg **tot de Vreeweg**. **Ga hier rechtsaf** richting de pont.
17. Neem **de pont** over het Veluwemeer.
18. U komt aan bij Bremerbergse Baai. Verlaat het terrein. **U gaat na het paviljoen rechtsaf**. U fietst langs het Veluwemeer in noordoostelijke richting.
19. Ga **bij de kruising met de Bijsselseweg linksaf**. Als u wilt, kunt u de route inkorten door het fietspad te vervolgen. U komt dan vanzelf weer uit bij het Beach Club NU.
20. Anders: **steek de Spijkweg over**. **Fiets een klein stukje naar rechts en neem het fietspad linksaf** het bos in.
21. Ga **op de T-splitsing rechtsaf**. U fietst achter Walibi World langs de Bremerberg Tocht.
22. Ga **bij ANWBpaddestoel 24307 een klein stukje linksaf en direct weer rechts** (dus vrijwel rechtdoor) het Spijkbos in.
23. Ga **bij ANWBpaddestoel 24309 rechtsaf** tot u bij de Spijkweg bent. Steek hier over.
24. Ga rechtdoor tot u bij de dijk uitkomt.
25. Ga hier linksaf tot u weer bij Beachclub NU bent.